

G. Jure Leben

Državni sekretar za okolje, prostor, podnebje in dialog z nevladnimi organizacijami

Kabinet predsednika Vlade Republike Slovenije

Gregorčičeva ulica 20-25

1000 Ljubljana

gp.kpv@gov.si

V Ljubljani, 4. julija 2024

DOPIS: Pobuda za sestanek o problematiki neizvajanja pravnega reda Republike Slovenije na področju digitalne preobrazbe, ki opredeljuje razvoj in krepitev nevladnih organizacij ter sodelovanje z vsebinskimi mrežami NVO

Spoštovani državni sekretar g. Jure Leben,

Mreža nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo (Mreža NVO-VID)¹ si prizadeva za kakovostno življenje v informacijski družbi in opolnomočenje ljudi s pomočjo digitalnih tehnologij. Mreža NVO-VID povezuje 25 društev, zvez društev, zasebnih zavodov, fundacij in socialnih podjetij, od katerih jih ima 5 status nevladne organizacije v javnem interesu na področju razvoja informacijske družbe. NVO-VID deluje kot projekt nacionalne **vsebinske mreže nevladnih organizacij na področju digitalne preobrazbe** in kot subjekt podpornega okolja v skladu s 3. odstavkom 24. člena Zakona o nevladnih organizacijah (ZNOrg).

V tem dopisu vam želimo predstaviti **problematiko neizvajanja pravnega reda** Republike Slovenije, ki se nanaša na razvoj in krepitev nevladnih organizacij na področju digitalne preobrazbe ter **problematiko nesodelovanja** Ministrstva za digitalno preobrazbo z vsebinsko Mrežo NVO za vključujočo informacijsko družbo.

Na podlagi v nadaljevanju predstavljene problematike se na **Kabinet predsednika Vlade Republike Slovenije** obračamo s pobudo za sestanek, na katerem si želimo v partnerskem dialogu poiskati ustrezne **rešitve**, ki bodo pripomogle k **odgovornemu izvajanju pravnega reda** in **dobremu upravljanju (vladovanju) javne politike** na področju digitalne preobrazbe.

1 Spletna stran <https://www.informacijska-druzba.org/>.

I. OBSTOJEČI PREDPISI, KI OPREDELJUJEJO KREPITEV, RAZVOJ IN SODELOVANJE Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAM

Zakon o nevladnih organizacijah (ZNOrg)² v 2. odstavku 23. člena nalaga področnim ministrstvom obveznost, da zagotovijo javne razpise in financiranje projektov ter programov vsebinskih mrež kot subjektov podpornega okolja, namenjenim spodbujanju razvoja nevladnih organizacij. Prav tako jim nalaga obveznost, da preko javnih razpisov financirajo druge projekte in programe nevladnih organizacij in drugih oseb, namenjenih izvajanju ukrepov za razvoj posameznih področij, ter spodbujanju razvoja nevladnih organizacij in razvoju podpornega okolja za nevladne organizacije.

Določbam ZNOrg sledi 3. odstavek 17. člena **Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti** (ZSDV)³, po katerem lahko pristojni organ skladu s predpisi o javnih finančah in zakonom, ki ureja nevladne organizacije, podeli subvencije za izvedbo projektov vsebinskih mrež nevladnih organizacij za dejavnosti informiranja, svetovanja, izobraževanja, raziskovanja, zagovorništva, mreženja, promocije in podpore v korist vseh nevladnih organizacij na področju uporabe in razvoja digitalnih tehnologij in digitalnih kompetenc.

Resolucija o normativni dejavnosti⁴ določa pravočasno, odprto, dostopno, odzivno, transparentno in sledljivo sodelovanje vseh deležnikov – vključno z nevladnimi organizacijami – v vseh fazah priprave predpisov.

II. PRIZADEVANJA NEVLADNIH ORGANIZACIJ ZA IZVAJANJE OBSTOJEČIH PREDPISOV

Mreža nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo je na prvem posvetovalnem sestanku⁵ z **ministrico za digitalno preobrazbo** dr. Emilijo Stojmenovo Duh, ki je potekal 17. avgusta 2022, izpostavila spoštovanje normativnih in političnih zavez Vlade republike Slovenije povezanih s spodbujanjem razvoja nevladnega sektorja na področju informacijske družbe. Pri čemer je mreža posebej opozorila na **pomen izvajanja 23. člena Zakona o nevladnih organizacijah**. Ministrstvo za digitalno preobrazbo (oz. takratna Služba za digitalno preobrazbo) je v povezavi s pripravo javnega razpisa za nevladne organizacije do takrat organiziralo dve informativni delavnici.

Na **drugem posvetovalnem sestanku**⁶ med Mrežo NVO-VID in Ministrstvom za digitalno preobrazbo, ki je potekal 14. februarja 2023, bil sprejet sklep št. 3, da ministrstvo nadaljuje odprt dialog z nevladnimi organizacijami pri pripravi javnih razpisov. V javnih razpisih bodo naslovljena področja digitalne pismenosti, digitalne vključenosti starejših, odprte kode, digitalne dostopnosti, podpornega okolja NVO za digitalno preobrazbo in aktivnosti vsebinskih mrež.

Tretji in tudi **zadnji posvetovalni sestanek** med Mrežo NVO-VID in Ministrstvom za digitalno preobrazbo na temo izvedbe javnega razpisa v skladu z ZNOrg in ZSDV je potekal 13. julija 2023.

2 Dostop <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO7129>.

3 Dostop <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO8516>.

4 Dostop <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5516>.

5 Dostop <https://www.informacijska-druzba.org/2022/08/24/sodelovanje-nvo-pri-oblikovanju-politik-in-izvajanju-projektov-digitalne-preobrazbe-1/>.

6 Dostop <https://www.informacijska-druzba.org/2023/03/02/zakljucki-2-posvetovalni-sestanek-mreza-nvo-vid-ministrstvo-za-digitalno-preobrazbo/>.

Zaključkov sestanka z vsebinsko mrežo ministrstvo ni potrdilo⁷, s tem pa tudi ne zaključka št. 2.7, da bo ministrstvo v letu 2023 objavilo javni razpis za nevladne organizacije v skladu z Zakonom o spodbujanju digitalne vključenosti.

Na problematiko neizvajanja pravnega reda Republike Slovenije na področju podpore vsebinskim mrežam nevladnih organizacij je opozoril tudi **Konzorcij vsebinskih mrež nevladnih organizacij**, ki je dne 4. septembra 2023 na Ministrstvo za digitalno preobrazbo naslovil **dopis**⁸ glede **izvajanja 17. člena Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti**. Ministrstvo za digitalno preobrazbo je 8. oktobra poslalo **odgovor**⁹, v katerem je navedlo, da ima skupen razpis za obsežnejše in bolj kakovostne projekte ter programe nevladnih organizacij in vsebinskih mrež nevladnih organizacij v načrtu v sklopu Nacionalnega strateškega časovnega načrta za digitalno desetletje. V odgovoru je ministrstvo dodalo, da bo razpis objavljen v letu 2024, s pričetkom izvajanja v istem letu. Pri tem pa računajo, da bodo lahko ponudili bolj ugodne možnosti za prijavitelje.

Na podlagi pregleda Nacionalnega strateškega časovnega načrta za digitalno desetletje¹⁰ s strani Konzorcija vsebinskih mrež nevladnih organizacij je bilo ugotovljeno, da skupen razpis za projekte in programe nevladnih organizacij in vsebinskih mrež nevladnih organizacij ni vključen med ukrepe nacionalnega strateškega načrta. Zato je konzorcij vsebinskih mrež dne 30. januarja 2024 v izogib morebitnim nejasnostim na Ministrstvo za digitalno preobrazbo naslovil ponoven **dopis**¹¹ glede izvedbe napovedanega razpisa. Ministrstvo je 20. februarja 2024 **odgovorilo**¹², da pripravlja javni razpis iz evropskih sredstev za nevladne organizacije v skladu s 17. členom Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti, ki bo predvidoma objavljen v prvi polovici letošnjega leta. Ministrstvo je prav tako pojasnilo, da so v Nacionalnem strateškem načrtu vključeni zgolj ukrepi, ki neposredno prispevajo k posameznim ciljem digitalnega desetletja.

Na problematiko neizvajanja 4. alineje 2. odstavka 23. člena Zakona o nevladnih organizacijah, ki se nanaša na podporo vsebinskim mrežam nevladnih organizacij, je opozorilo tudi **Ministrstvo za javno upravo**, ki je v **dopisu**¹³ dne 14. junija 2023 **pozvalo vsa ministrstva Vlade RS** k učinkovitejšemu izvajanju zakonskega določila. Ministrstvo za javno upravo je prav tako pozvalo, da se v ta namen v prihodnjih proračunskih letih rezervirajo sredstva za izvajanje navedene zakonske obveze glede financiranja projektov in programov vsebinskih mrež.

Kljub omenjenemu pozivu se problematika neizvajanja 4. alineje 2. odstavka 23. člena Zakona o nevladnih organizacijah s strani ministrstev Vlade RS ni izboljšala. Konzorcij vsebinskih mrež nevladnih organizacij je **neučinkovitost poziva** izpostavil na **sestanku** z Ministrstvom za javno upravo dne 19. junija 2024 in ob tem opozoril, da je trenutno v skladu z določili ZNOrg financirana samo ena vsebinska mreža in sicer Slovenska filantropija, Združenje za promocijo prostovoljstva, ki jo financira prej omenjeno ministrstvo. Ministrstvo za javno upravo je dne 21. junija 2024 na ministrstva Vlade RS **ponovno naslovilo poziv**¹⁴, v katerem opozarja na nujnost bolj učinkovitega

7 Dostop https://www.informacijska-druzba.org/wp-content/uploads/2023/11/Zapisnik-3-sestanka-MDP-NVO-VID-13-7-2023_nepotrjen.pdf.

8 Dostop http://www.nevladni.info/wp-content/uploads/2023/11/Dopis-KVM-MDP_koncen.pdf.

9 Dostop http://www.nevladni.info/wp-content/uploads/2024/01/Dopis_NVO_04102023.pdf.

10 Dostop <https://nio.gov.si/nio/asset/nacionalni+strateski+nacrt+za+digitalno+desetletje>.

11 Dostop http://www.nevladni.info/wp-content/uploads/2024/06/Dopis-KVM-MDP_2024.pdf.

12 Dostop http://www.nevladni.info/wp-content/uploads/2024/06/Odgovor-MDP-Dopis_KVM_2024.pdf.

13 Dostop

http://www.nevladni.info/wp-content/uploads/2023/08/Poziv_resorjem_podpora_vsebinskim_mrezam_P.pdf.

14 Dostop

izvajanja četrte alineje drugega odstavka 23. člena ZNOrg. Ob tem je ministrstvo izpostavilo **pomen proaktivnega sodelovanja resornih ministrstev z vsebinskimi mrežami nevladnih organizacij**, ki povečuje učinkovitost in prinaša sinergije tudi za določitev (področnih) ukrepov. Ministrstvo za javno upravo je ostalih ministrstvom Vlade RS priporočilo vključevanje vsebinskih mrež nevladnih organizacij v skladu z Resolucijo o normativni dejavnosti. Vključevanje vsebinskih mreže je še posebej pomembno, saj se tako enostavno doseže širšo skupino nevladnih organizacij, ki delujejo na določenem resornem področju.

V povezavi z **izvajanjem ukrepov na področju digitalne preobrazbe** je Mreža NVO-VID dne 14. februarja 2024 na Ministrstvo za digitalno preobrazbo naslovila **dopis**¹⁵ glede izvajanja ukrepa 7.6 Podpora mreženju in koordinaciji NVO za sodelovanje pri aktivnostih raziskav, razvoja, uvajanja in uporabe umetne inteligence na nacionalni ravni in ravni EU ter ukrepa 7.7 Spodbujanje projektov NVO za zagotavljanje zaupanja javnosti v umetno inteligenco iz naslova **Nacionalnega programa spodbujanja razvoja in uporabe umetne inteligence v Republiki Sloveniji do leta 2025** (NpUI). Ministrstvo za digitalno preobrazbo je dne 20. februarja 2024 **odgovorilo**¹⁶, da namerava izvedbo konkretnih ukrepov NpUI, namenjenih nevladnim organizacijam, zagotoviti z njuno vključitvijo v Javni razpis iz kohezijskih sredstev za nevladne organizacije, ki ga bo ministrstvo pripravilo v skladu s 17. členom Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti in bo predvidoma objavljen v prvi polovici letošnjega leta. Mreža NVO-VID je 12. aprila 2024 na Ministrstvo za digitalno preobrazbo naslovila tudi **dopis**¹⁷ zvezi z **izvajanjem ukrepov za spodbujanje digitalne vključenosti starejših**. Ministrstvo se je v **odgovoru**¹⁸ z dne 27. maja 2024 izognilo neposrednim pojasnilom na vprašanja glede preverljivih in javno dostopnih podatkov v povezavi z izvajanjem projekta Mobilni heroji, ki dokazujejo bistveno povečanje digitalnih spretnosti pri starejših. Hkrati je navedlo, da subvencij v skladu s petim odstavkom 14. člena Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti, ki se nanaša na podelitev subvencij za nakup računalniške opreme, do katerih so upravičene tudi nevladne organizacije, namenjene združevanju starejših, ministrstvo zaenkrat ne podeljuje. Ministrstvo v odgovoru tudi ni navedlo dejstva, da ni **potrdilo zaključkov sestanka**¹⁹ z Mrežo NVO-VID z dne 6. julija 2023 glede vzpostavitve neformalne delovne skupine za digitalno vključenost starejših.

III. POSLEDICE NEIZVAJANJE PRAVNEGA REDA IN NESODELOVANJA Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI PRI PRIPRAVI UKREPOV

Ministrstvo za digitalno preobrazbo **do 1. julija 2024 ni uresničilo večkrat izražene namere**, da bo v prvi polovici leta objavilo skupen javni razpis za projekte in programe nevladnih organizacij in vsebinskih mrež nevladnih organizacij v skladu s 17. členom Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti. Ministrstvo se prav tako **ne odziva na povabila k sodelovanju** na dogodkih Mreže NVO-VID, pri pripravi Nacionalnega strateškega načrta pa ni upoštevalo nobene izmed 35 pripomb

http://www.nevladni.info/wp-content/uploads/2024/06/Poziv_resorjem_podpora_vsebinskim_mrezam_in_resolucije_zadnji.pdf.

15 Dostop https://www.informacijska-druzba.org/wp-content/uploads/2024/02/Dopis_MDP_NpUI_NVO-VID_podpisan.pdf.

16 Dostop <https://www.informacijska-druzba.org/wp-content/uploads/2024/06/Odgovor-NVO-VID-NpUI.pdf>.

17 Dostop

https://www.informacijska-druzba.org/wp-content/uploads/2024/04/Dopis_MDP_digitalna_vkljucenost_stareisih_NVO-VID_2024_podpisan.pdf.

18 Dostop https://www.informacijska-druzba.org/wp-content/uploads/2024/06/Dopis-odgovor-NVO-VID_digitalna_vkljucenost-stareisih.pdf.

19 Dostop https://www.informacijska-druzba.org/wp-content/uploads/2024/01/Zapisnik-MDP-NVO-VID-digitalna-vkljucenost-stareisih-6-7-2023_nepotrien.pdf.

nevladnih organizacij. Na omejevanje javne razprave in nesodelovanje z nevladnimi organizacijami pri pripravi nacionalnega načrta je bila opozorjena tudi **Evropska komisija**²⁰. Ob tem želimo tudi izpostaviti, da še vedno **ni začel delovati Strateški svet za digitalno preobrazbo**, v katerega je Mreža NVO-VID v januarju 2024 imenovala svojega predstavnika.

V luči navedenih dejstev v Mreži NVO-VID ugotavljamo, da se na področju digitalne preobrazbe Slovenije **ne izvaja pravni red Republike Slovenije** v povezavi z razvojem in krepitvijo nevladnih organizacij, prav tako **ni proaktivnega sodelovanja** resornega ministrstva s področno vsebinsko mrežo nevladnih organizacij.

V Mreži nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo se na podlagi zapisanega obračamo na **Kabinet predsednika Vlade Republike Slovenije** s pobudo za sestanek, na katerem si želimo v partnerskem dialogu poiskati ustrezne rešitve, ki bodo pripomogle k **odgovornemu izvajanju pravnega reda in dobremu upravljanju (vladovanju) javne politike** na področju digitalne preobrazbe. V povezavi s slednjim želimo izpostaviti **Poročilo o razvoju UMAR 2024**, ki opozarja, da se pri vključevanju javnosti v vse stopnje oblikovanja ter spremljanja politik in predpisov kažejo pomanjkljivosti in neizkoriščene priložnosti za učinkovitejše usklajevanje razvojnih politik (str. 121). Poročilo prav tako ugotavlja, da se je **zaupanje v institucije države v letu 2023 ponovno zmanjšalo** (ibid). Ob tem želimo spomniti, da sta prioriteta in cilj sistematičnega vključevanja civilne družbe v procese odločanja zapisana v **Koalicijski pogodbi 15. Vlade RS**²¹ (str. 6).

V želji po izvedbi učinkovitega, operativnega in koristnega sestanka predlagamo, da so na sestanku prisotni tudi pristojni predstavniki **ce Ministrstva za digitalno preobrazbo** in **Ministrstva za javno upravo**.

Prosimo, da nam vaš odgovor na dopis v skladu s 17. členom Uredbe o upravnem poslovanju posredujete na e-naslov mreza.nvo@informacijska-druzba.org in v kopijo simon.delakorda@inepa.si.

S spoštovanjem,

mag. Simon Delakorda, koordinator zagovorništva in mreženja
Mreža nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo
E: simon.delakorda@inepa.si M: 041 365 529
Splet: <https://www.informacijska-druzba.org/>

Poslano po E-pošti:

- naslovníku
- Ministrstvu za digitalno preobrazbo gp.mdp@gov.si
- Ministrstvu za javno upravo gp.mju@gov.si

Objava na spletu: <https://www.informacijska-druzba.org/>.

20 Dostop <https://www.inepa.si/2023/12/05/open-letter-to-the-eu-commission-on-involving-civil-society-in-the-preparation-of-the-national-strategic-roadmap-for-digital-decade-in-slovenia/>.

21 Dostop https://www.gov.si/assets/vlada/Vlada_predstavitev_dokumenti/Koalicijski-dogovor-2022-2026-Programski-del-18.5.2022.pdf.